

WE ZIJN HET BOS

SURINAME REDD+ PROJECT BOARD MEETING

NOTULEN: AK COMMUNICATION CONSULTANCY (Finaal)

LALA ROOKH GEBOUW, vrijdag 27 januari 2017

INHOUDSOPGAVE

LIJST MET AFKORTINGEN	2
PRESENTIELIJST 27 januari 2017	3
AGENDA REDD+ PROJECT BOARD MEETING	4
OPENING	5
WELKOMSTWOORD	5
AANNAME VAN DE AGENDA	5
MEDEDELINGEN	5
BEHANDELING VAN DE NOTULEN VAN DE PROJECTBESTUURSVERGADERING D.D. 10 JUNI 2016	6
EVALUATIE 2016	6
VRAGENRONDE	7
KOFFIEPAUZE	10
AWP 2017/2018	10
VRAGENRONDE AWP 2017 EN GOEDKEURING AWP	12
PRESENTATIE DDFDB+ RESULTATEN EN GEOPORTAAL – Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)	14
PRESENTATIE REDD+ WEBSITE EN LOGO door dhr. A. Pershad	15
WAT TER TAFEL KOMT	15
INVULLING ENQUETE	16
SLUITING	17

LIJST MET AFKORTINGEN

1. **AWP:** *Annual Work Plan*
2. **CATIE:** *Centro Agronómico Tropical de Investigación y Enseñanza*
3. **DDFDB+:** *Drivers of deforestation, forest degradation and barriers*
4. **DNA:** *De Nationale Assemblee*
5. **ESMF:** *Environmental Social Management Framework*
6. **FAO:** *Food and Agricultural Organization*
7. **FGRM:** *Feedback Grievance Redress Mechanism*
8. **FPIC:** *Free Prior and Informed Consent*
9. **FREL/ FRL:** *Forest Reference (Emission) Levels*
10. **GMD:** *Geologisch Mijnbouwkundige Dienst*
11. **HFLD:** *High Forest Low Deforestation*
12. **HI:** *Ministerie van Handel & Industrie (thans Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme)*
13. **IEO:** *Innovative Economic Opportunities*
14. **LVV:** *Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij*
15. **MGC:** *Major Groups Collective*
16. **MRV:** *Measuring Reporting Verification*
17. **NFI:** *National Forest Inventory*
18. **NFMS:** *National Forest Monitorings System*
19. **NIMOS:** *Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname*
20. **OW:** *Ministerie van Openbare werken*
21. **OWC:** *Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur*
22. **PC:** *Project Coordinator*
23. **PMU REDD+:** *Project Management Unit Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation*
24. **RAC:** *REDD+ Assistenten Collectief*
25. **RO:** *Ministerie van Regionale ontwikkeling*
26. **ROGB:** *Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond en Bosbeheer*
27. **SBB:** *Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht*
28. **SESA:** *Social and Environmental Strategic Assessment*
29. **SPS:** *Stichting Planbureau Suriname*
30. **UNDP:** *United Nations Development Programme*
31. **VIDS:** *Vereniging Inheemse Dorpschouffden in Suriname*

PRESENTIELIJST 27 januari 2017

Nummer	Organisatie	Naam
1	Project Management Unit Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation (PMU REDD+)	Dhr. E. Sosrojoedo
2	PMU REDD+ - Project Coordinator (PC)	Dhr. Anil Pershad
3	PMU REDD+	Dhr. Marlon Hoogdorp
4	PMU REDD+	Dhr. Sirito – Yana Aloema
5	PMU REDD+	Mw. Santusha Mahabier
6	PMU REDD+	Mw. Silvia Karwofodi
7	PMU REDD+	Mw. Carmen Elliott
8	PMU REDD+	Mw. Tanja Lieuw
9	Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB) - Kennisinstituut	Dhr. Rene Somopawiro
10	SBB	Mw. Priscilla Miranda
11	SBB	Mw. Sara Crabbe
12	SBB	Mw. Sara Svensson
13	Nationaal Instituut voor Milieu Suriname (NIMOS) – Project Management en Supervision	Dhr. Cedric Nelom
14	NIMOS - Kennisinstituut	Dhr. Donovan Bogor
15	Meteorologische dienst - Kennisinstituut	Mw. Sallons - Miltro Sukarni
16	United Nations Development Programme (UNDP) - Country Coordinator	Dhr. Alexis Armstrong
17	UNDP	Dhr. Bryan Drakenstein
18	UNDP	Mw. Anuradha Khoenkhoen
19	Arbeiders en Vakorganisaties - Major Groups Collective (MGC)	Dhr. Eric Feller
20	Niet gouvernementele organisaties - MGC	Dhr. Jerrel Pinas
21	Lokale autoriteiten - MGC	Mw. Chermine Wirjotaroeno
22	Business & Industrie - MGC	Dhr. Jeffery Poetisie
23	REDD+ Assistent - Volk der Trio's	Dhr. Tawadi Pildas
24	REDD+ Assistent - Volk der Wayana's	Dhr. Arnold Arupa
25	REDD+ Assistent - Volk der Caraïben	Mw. J. Tokoe - Aloema
26	REDD+ Assistent - Volk der Saramaccaners	Dhr. Stiefen Petrusi
27	REDD+ Assistent - Volk der Aucaners	Dhr. Hendrik Pai
28	REDD+ Assistent - Volk der Aluku's	Dhr. Dua Simons
29	REDD+ Assistent - Volk der Matuariërs	Dhr. Wilson Willems
30	REDD+ Assistent - Volk der Kwinti's	Dhr. Harry Elliioth
31	Min. van Openbare werken (OW)	Dhr. R. Sardjoe
32	Min. van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV)	Dhr. O. Kasijo
33	Min. van Regionale ontwikkeling (RO)	Dhr. A. Seedo
34	Min. van Regionale Ontwikkeling, Grond en Bosbeheer (ROGB)	Mw. K. Tajib
35	Min. van ROGB	Mw. P. Podrono
36	Min. van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC)	Mw. N. Koningsbloem
37	Min. van Handel & Industrie (HI)	Dhr. M. Warsodikromo
38	Min. van Financiën – observer	Mw. Sagitta Jaggan
39	Min. van Financiën – observer	Mw. Priscilla Setrowidjojo
40	Kabinet van de President – observer	Dhr. Winston Lackin
41	Kabinet van de President – observer	Mw. M. Gompers-Small
42	Stichting Planbureau Suriname (SPS) - observer	Dhr. Reynold Simons
43	Stichting Planbureau Suriname - observer	Dhr. Jhon Bouterse
44	AK Communciation Consultancy - notulist	Mw. A. Van der Kooye
45	Tranzolution - Tolk	Mw. Liesbeth Laing
46	Tranzolution - Tolk	Mw. Janice Pengel

AGENDA REDD+ PROJECT BOARD MEETING

Datum: vrijdag 27 januari 2017

Locatie: Lalla Rookh – Ballroom (gebouw 2)

Tijd: 08-00 – 15.00 uur

Tijd	Activiteit
08.00	Inloop, registratie en ontbijt
8.30	Welkom – Cedric Nelom
8.35	Opening – Cedric Nelom
8.40	Aanname van de agenda
8.42	Behandeling notulen van de projectbestuursvergadering d.d. 10 juni 2016 – Cedric Nelom
9.15	Evaluatie 2016 – Anil Pershad
10.00	Vragenronde
10.30	Koffiepauze
10.45	AWP (Annual Work Plan) 2017/2018 – Anil Pershad
11.45	Vragenronde AWP 2017 en goedkeuring AWP
12.30	Pauze met hapjes
12.45	Presentatie DDFDB ¹ resultaten en Geoportal - SBB
13.15	Presentatie REDD+ website en logo
13.35	Wat ter tafel komt
13.45	Invulling Enquête
13.55	Sluiting – Cedric Nelom
14.00	Lunch

¹ *Multi perspective analysis of drivers of deforestation, forest degradation and barriers to REDD+ activities* (vertaald: *Multi perspectieve analyse van de oorzaken van ontbossing, bos degradatie en de uitdagingen voor REDD+ activiteiten*)

OPENING

Dhr. Marlon Hoogdorp, Communication Officer REDD+, heeft de bijeenkomst geopend om 8.45 uur. De instructies ten aanzien van de vertalingen zijn verstrekt. Er zijn twee professionele tolken aangetrokken om ervoor te zorgen dat alle aanwezigen, de Project Board Meeting kunnen volgen. Aanwezigen werden in de gelegenheid gesteld een headset op te halen voor de vertalingen: van het Nederlands naar de Engelse taal en andersom. Ook de vertaling van Sranan Tongo naar de Engelse taal en andersom was beschikbaar. Dhr. Hoogdorp verwelkomt de aanwezigen met name de Project bestuursleden, de staf van de PMU, de staf van de UNDP en de instanties die als observers voor deze Project Board Meeting zijn uitgenodigd, waaronder de vertegenwoordigers van het Kabinet van de President; dhr. W. Lackin, mevrouw M. Gompers-Small, mevrouw Plet. Vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën; mevrouw S. Jaggan en mevrouw P. Setrowidjojo. Vertegenwoordigers van het Planbureau dhr. R. Simons en dhr. J. Bouterse.

WELKOMSTWOORD

De voorzitter, dhr. Cedric Nelom, verwelkomt alle aanwezigen. In het bijzonder, de observers van de diverse instanties. Het is de eerste keer dat er stakeholders van diverse instanties aanwezig zijn bij de board meeting. De voertaal tijdens de meeting is het Nederlands, het Engels en het Sranan Tongo. Het nationaal coördinatie team Milieu, het Kabinet van de President, Het Planbureau en het Ministerie van Financiën worden extra verwelkomd door de voorzitter.

AANNAME VAN DE AGENDA

De agenda wordt doorgenomen en alle aanwezigen wordt om hun goedkeuring gevraagd. Er zijn geen opmerkingen of aanvullingen en de agenda wordt volledig goedgekeurd. Het verzoek wordt gedaan om na de formele afsluiting van deze meeting, het enquêteformulier in te vullen voor feedback.

MEDEDELINGEN

- Dhr. Nelom geeft aan dat de werkrelatie met mevrouw M. Ramdin is beëindigd per 31 december 2016. Mevrouw Ramdin wordt publiekelijk bedankt voor de vooruitgangen die er zijn geboekt in de periode dat zij haar functie heeft bekleed. Dhr. Nelom geeft aan dat het verschil in management inzichten voor de beëindiging van de werkrelatie heeft gezorgd.
- Veder benadrukt Dhr. Nelom het belang en de bijdrage van elk van de observers bij het REDD+ programma.
- De Afgevraagdigde van het volk der Trio's de heer Pildas en de vertegenwoordiger van de UNDP zijn verlaat.

BEHANDELING VAN DE NOTULEN VAN DE PROJECTBESTUURSVERGADERING D.D. 10 juni 2016

Het document PB2017-1E heeft elke deelnemer aan het begin van de meeting in de werkmap ontvangen. Het was de PMU niet gelukt dit document van te voren op te sturen naar de deelnemers vanwege vertragingen in de vertaling van het Engels naar het Nederlands. Dhr. C. Nelom besluit daarom, de aanwezigen in de gelegenheid te stellen, de notulen door te nemen en bij de eerst volgende board meeting te bespreken.

EVALUATIE 2016

Dhr. Pershad is sinds twee maanden als interim Project Coordinator aangesteld en zal een presentatie verzorgen van de activiteiten over 2016. Het afgelopen jaar is namelijk geëvalueerd en de geprojecteerde mijlpalen zijn besproken.

De belangrijkste mijlpalen voor 2016

- **Engagement:**
 - ✓ Kabinet, Raad van Ministers
 - ✓ REDD+ Assistenten Collectief (RAC) operationeel en getraind
 - ✓ Krutu's in 5 gemeenschappen
- **Multi perspectieve analysis of drivers of deforestation, forest degradation and barriers to REDD+ activities - Multi perspectieve analyse van de oorzaken van ontbossing, bos degradatie en de uitdagingen voor REDD+ activiteiten (DDFDB+) studie afgerond – presentatie resultaten 8 dec. jl.**
- **Ondertekening Innovative Economic Opportunities (Innovatieve Economische Kansen) (IEO) studie en Corruption Risk Analysis (Corruptie risico analyse)**
- **Geoportaal gelunched <http://www.gonini.org/portal/>**
- **Studie historische veranderingen in bos en landbedekking 2000-2015**
- **Roadmap voor National Forest Monitorings System (Nationale Bos Monitoring System) (NFMS)**
- **Studie Forest Reference Emissions Levels (Emissiefactoren en koolstofvoorraad in het bos) op basis van bestaande data**
- **Mid Term Review (Tussentijdse programma evaluatie)**

Krutu's in gemeenschappen

De belangrijkste resultaten voor 2016 zien er als volgt uit:

PILAREN	RESULTATEN
Pilaar 1	1. Publiek bewustzijn en capaciteitsversterking (e.g. krutu's, Costa Rica bezoek) 2. Stakeholder analyse en betrokkenheidsplan 3. Redd+ Assistenten zijn operationeel en er zijn trainingen verzorgd 4. Project Bestuur (2 meetings) 5. Externe Mid Term Review
Pilaar 2	1. Studie naar de oorzaken van ontbossing en bos degradatie
Pilaar 3	1. Geoportaal gelaunched 2. Studie historische veranderingen in bos en landbedekking 2000-2015 3. Roadmap voor NFMS 4. Studie emissiefactoren en koolstofvoorraad in het bos (op basis van bestaande data)

Lessons learned 2016

- **Engagement**
 - ✓ Engagement Plan
 - ✓ High Level engagement
 - ✓ Communicatie plan: ontbreken van een communicatieplan heeft er voor gezorgd dat REDD+ onvoldoende tot uiting is gekomen
- **Strategisch:**
 - ✓ Project Steering Committee
 - ✓ Visie
- **Project als geheel i.p.v. als afzonderlijke pilaren**
- **Versterking van instituten (in administratieve procedures) nodig**
- **Belang van Zuid -Zuid samenwerking, belang versterkingen van partnerschappen**

VRAGENRONDE

Dhr. Jerrel Pinas: World Wildlife Fund Guianas namens de NGO sector, Major Groups Collective:

Vraag: Wat is het belang van een Steering committee?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Het is belangrijk dat REDD+ een visie heeft en dat deze visie breed wordt besproken en gedeeld. De Steering committee speelt een belangrijke rol bij het komen tot deze visie en het implementeren van deze visie. Vandaar dat het belangrijk was dat de observers/stakeholders aanwezig waren bij deze meeting. Dhr. Nelom geeft aan dat er voorkomen moet worden dat alleen de technische staf het volledige project aan het voorbereiden is. Het doel is het kapitaliseren van ons bos, dat betekent dat wij alle stakeholders nodig hebben om dit doel te bereiken en de implementatie te verbeteren. Er worden meetings voorbereid om een presentatie van REDD+ te verzorgen aan de Raad van Ministers. Via achtergrond studies worden de oorzaken van ontbossing onderzocht. Op basis van de oorzaken kan men innovatief denken en het probleem duurzaam aanpakken door 'Innovative opportunities' (Innovatieve kansen).

De voorwaarden voor het kapitaliseren van het bos zijn:

1. Goede technische basis
2. Beleid-

Steering Committee bestaat uit:

- ✓ Kabinet
- ✓ UNDP
- ✓ 6 Ministeries
- ✓ Stamhoofden of vertegenwoordigers
- ✓ Het bedrijfsleven
- ✓ Het Planbureau
- ✓ NIMOS (fungeert als secretariaat)
- ✓ DNA (vaste commissie milieu & klimaatverandering) – voorgesteld te participeren als observer
- ✓ Het hof van Justitie (vanwege de corruption risk studie) – voorgesteld te participeren als observer

Dhr. Jerrel Pinas: World Wildlife Fund, namens de NGO sector in Major Groups Collective:

Vraag 2: De realisatie is van 10% naar 45% gegaan. Wat is het gewenste percentage voor de realisatie en het gewenste niveau vanuit het project dossier?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Voor 2017 moet er ten aanzien van het volledige budget, tenminste 90% worden gerealiseerd.

Mevrouw Sallons- Miltro Sukarni: Meteorologische dienst - Kennisinstituut:

Vraag: Zijn de onvoorziene omstandigheden bij het uitvoeren van het project ingebouwd? Welke activiteiten zijn er in gedachten voor 2017?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Er komt een presentatie over 2017. Pilaar 2 & 3 geven aan dat alle studies worden afgerond. Vervolgens wil REDD+ volgens planning aanvangen met alle grote activiteiten. Het verzoek is ook gedaan bij UNDP, voor het verlengen van het programma met tenminste 1 jaar. Formeel loopt het programma tot juni 2017, maar het is niet haalbaar alle activiteiten dan te hebben afgerond. De REDD+ visie & strategie worden in 2017 concreet afgerond en vervolgens worden de activiteiten in 2018 gerealiseerd.

Dhr. Donovan Bogor: NIMOS - Kennisinstituut:

Vraag: De realisatie gaat stroef. Zijn alle processen gekoppeld hieraan vastgelegd / wat zijn de barriers?

Antwoord: *Dhr. A. Pershad & Dhr. C. Nelom:* De vertraging is vastgelegd en geanalyseerd. Het programma is de afgelopen periode als afzonderlijke pilaren afzonderlijk afgehandeld en naar buiten toe nog onvoldoende gecommuniceerd, ook met SBB als partner en de gemeenschappen. Hierdoor is de implementatie vertraagd. Op basis van deze bevindingen zijn de maatregelen getroffen, die dhr. Nelom eerder aanhaalde.

Dhr. R. Simons: Het Planbureau - observer:

Vraag: Wat is de beoordeling van het bos in Suriname op dit moment? Hoe kwalificeren wij nu ontbossing? Momenteel het enige project op deze schaal in Suriname, waar strategie een wezenlijk onderdeel van is. Wie beslissen uiteindelijk over de strategie?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Het Planbureau is niet zomaar uitgenodigd. Het Planbureau is een belangrijke partner voor het ontwikkelen van de visie van REDD+. De vision 2035 welke het Planbureau aan het voorbereiden is willen wij bijvoorbeeld ook verankeren met de strategie van REDD+. Uiteraard had het Planbureau eerder betrokken moeten worden. Dhr. C. Nelom biedt hiervoor zijn oprechte excuses aan. Het Planbureau heeft een cruciale rol voor de 'long term vision' van REDD+.

Antwoord: *Dhr. René Somopawiro:* Op dit moment is Suriname voor 93% bedekt met bos, vergeleken met andere landen, staat Suriname in de top 3. Het personeel van SBB is 'in place', vandaar dat SBB zelf cijfers kan presenteren, ook voor beleidsmakers. SBB moet op een nationaal niveau rapporteren. Verder zijn de oorzaken voor de ontbossing heel belangrijk en wordt er niet alleen gekeken naar de cijfers. Welke informatiebronnen kunnen hiervoor worden aangewend. Mijnbouw wordt als één van de belangrijkste oorzaken genoemd voor de afname. Instituten en instrumenten worden ingezet voor de monitoring van de ontbossing. Kapitaliseren is het voornaamste doel, maar als wij zelf niets doen, dan zal men niet bereid zijn te investeren in je land. Suriname moet zelf de nodige maatregelen treffen.

Reactie op de vragen van dhr. Simons

Dhr. Alexis Armstrong, UNDP:

- ✓ Steering committee must be in place; PMU & NIMOS for the technical issues (De Steering Committee moet zijn ingesteld; PMU en NIMOS zijn er voor de technische aspecten van het programma)
- ✓ The responsibility of state agencies has to be integrated with the future perspectives of Suriname (De verantwoordelijkheden van Overheids instanties moeten geïntegreerd zijn in de toekomst perspectieven van Suriname)
- ✓ NIMOS has authority, but cannot implement the project by itself. (NIMOS is aangewezen, maar kan het project niet alleen uitvoeren)
- ✓ Planning & Finance are aspects that are very important in this process. The project ends, but the issues are ongoing. It's important that the state is involved to implement all activities. (Planning en Financien zijn heel belangrijk in dit proces. Wanneer het project afloopt, zullen de issues blijven voortbestaan. Het is belangrijk dat de Overheid is betrokken bij de implementatie van alle activiteiten)

Dhr. R. Simons: Het Planbureau – observer:

Vraag: In de Ontwikkelingsplan 2017 -2021 is een van onze speerpunten onze reservaten zijn: De natuureservaten zijn prioriteitsgebieden. Moeten natuureservaten als prioriteit worden aangesteld. Is er in het Monitoringsprogramma prioriteit/sensitieve gebieden die gevolgd worden? Zijn de reservaten de sleutel issues waarnaar we kijken bijvoorbeeld Brownsberg

Antwoord: *Dhr. R. Somopawiro:* het monitoringssysteem kan worden aangepast op basis van de behoefte. Zo bvb ook Brownsberg waar indien dit een prioriteitsgebied is er Near Real Time monitoring kan plaatsvinden. Hetzelfde geldt voor mangrovebossen. Tenslotte is er opgenomen dat waar mogelijk wordt samengewerkt met lokale gemeenschappen.

Reactie op antwoord van Dhr. R. Somopawiro:

Dhr. Hendrik Pai, REDD+ Assistent namens de Aucaners

We praten over mangrovebos monitoren. 'What about' het verre binnenland? Hoe denkt SBB, als beschermer van onze bossen, dit te monitoren, zodat het bos niet vervaagd. Want er is veel uitgifte van concessies.

Antwoord: *Dhr. R. Somopawiro:* We monitoren alle bossen (dus niet alleen de mangrove bossen, maar ook in het zuiden), mangrovebos was slechts een voorbeeld van het monitoringssysteem. SBB geeft advies over de uitgifte van concessies en houdt toezicht op de concessies.

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Er kan geen monitoringssysteem worden ingezet zonder de betrokkenheid van de communities. Er worden via MRV tools en mechanismen aangedragen om het monitoren goed te laten gebeuren.

Hendrik Pai, REDD+ Assistent namens de Aucaners

Vraag: Sa na a taak fu SBB²? Concessie, houkapvergunning ey gi. Hoe wordt het oerwoud beschermd en niet alleen het mangrovebos van de kustvlakte. Leg me uit wat monitoring is.

Antwoord: Dhr. C. Nelom: SBB geeft geen concessies. De rol van SBB bij de aanvraag van houtconcessies is het volgende: SBB geeft advies. Het advies is gebaseerd op bepaalde criteria.

Reactie dhr. H. Pai: ROGB ey gi advies tu³. Gemeenschapsbos wordt ook door het Ministerie van ROGB gemonitord.

Reactie dhr. R. Somopawiro: Omeni busi kmopo⁴ bij gronduitgifte; SBB monitort de exploitatie van houtconcessies b.v. hoe gebeurt de houtkap, dat de hoogte van de belasting wordt bepaald en er wordt aangegeven hoeveel bos er per hectare mag worden gekapt. Dhr. H. Pai wordt uitgenodigd voor een gesprek voor meer uitleg over de taken van SBB.

Voorstel dhr. H. Pai: NIMOS, REDD+, UNDP, worden allen uitgenodigd voor een dag of zelfs een week om de situatie in het bos te gaan bekijken en de issues te bespreken. 'SBB monitort niet. Er worden te kleine bomen gekapt. Dus als je monitort moet je goed monitoren', zegt dhr. Pai.

Reactie dhr. C. Nelom: Wij komen terug op uw uitnodiging en zullen op korte termijn contact met u opnemen.

Mededeling

De voorzitter zal van 11.50u – 12.30 u de vergadering kort overdragen aan dhr. A. Alexis voor de voortzetting. Dhr. Nelom, zal elders een andere meeting openen en vervolgens terugkeren.

KOFFIEPAUZE

Van 10.33 – 10.56 uur is er een korte pauze. De mededeling wordt gedaan dat enkele vertegenwoordigers ook eerder zullen vertrekken.

AWP 2017/2018

Na de koffiepauze, presenteert dhr. A. Pershad, Annual Work Plan (AWP) 2017. Welke activiteiten staan er op de planning? Er wordt aangegeven dat er voor 2017: USD 1,5 miljoen is begroot en er is nog een tekort van USD 740.000. Voor 2018 is er een bedrag van USD 308.000 begroot.

Planning 2017

- Bewustzijscampagne en capaciteitsversterking (e.g. Communicatie plan en uitvoering, walk-in school)
- Versterken van Inheemse en tribale volkeren platformen

² Vertaalt: Wat is de taak van SBB. Concessie, houtkap vergunning geven jullie uit.

³ Vertaalt: ROGB geeft ook advies

⁴ Vertaalt: Zoveel bos wordt er weggehaald

- Het ondersteunen van het karteren en lokale management plannen van Inheemse en tribale volkeren
- Free Prior en Informed consent (FPIC) (Vrijwillig, voorafgaande en geïnformeerde) protocollen ontworpen
- Interim Feedback Grievance Redress Mechanism (Terugkoppelend Klachtenmechanisme) (FGRM)
- Project Bestuur (2 meetings)
- Ondersteuning visie 2035
- Nationale REDD+ strategie (incl. investeringsplan, Social and Environmental Strategic Assessment (SESA)⁵en Environmental Social Management Framework (ESMF)⁶)
- Land bezit en grondrechten studie (incl. een plan voor onderhandeling, capaciteitsontwikkeling, FPIC protocollen en land demarcatie)
- Corruptie risico analyse
- IEO studie
- Starten Safeguard Information System (Waarborg informatie systeem)
- Diplomatieke coöperatie met HFLD (high forest low deforestation) landen
- Forest Reference Emission Levels (FREL)⁷
- Implementeren roadmap Nationale Bos Monitoring systeem: baseline/ monitoren ontbossing/bosdegradatie, emissiefactoren bosdegradatie, versterking participatieve monitoringsinitiatieven, up-to-date
- FGRM for REDD+ implementatie

Planning 2018

- Verder ondersteunen van Inheemse en tribale volkeren
- Project Bestuur (2)
- Finale Evaluatie
- Finaliseren van Safeguard Information System
- Summary of Information (Samenvatting van Informatie)
- Ondersteuning juridische wijzigingen
- Financierings mechanismen
- Revisie van FREL/FRL
- Verder implementatie NFMS

⁵ Vertaald: Sociale en Milieu Strategische analyse

⁶ Vertaald: Milieu Sociaal Management Raamwerk

⁷ Vertaald: Bos Referentie Emissie niveau's

VRAGENRONDE AWP 2017 EN GOEDKEURING AWP

Dhr. J. Pinas, World Wildlife Fund, namens de NGO sector in Major Groups Collective:

Vraag: Om welke regelingen voor REDD+ gaat het bij pilaar 1a?

Antwoord: Er wordt gevraagd, de gedetailleerde versie van het werkplan uit de map erbij te halen om dit per onderdeel te bespreken. Subgroep 1A is een hoofdactiviteit.

Vraag over hoofdactiviteit 2, G2: worden lokale bewoners ook betrokken voor de ondersteuning?

Antwoord: Lokale bewoners worden ook betrokken. Ook WWF wordt benaderd.

Mw. K. Tajib, Ministerie van ROGB

Vraag: Ic3. Ontwikkelen van FPIC protocollen. Was het ontwikkelen van FPIC protocollen niet al via Wise REDD programma gedaan?

Antwoord: Dhr. C. Nelom: Binnen het Wise REDD is er een bepaalde strategie ontwikkeld, dus hoe de communities benaderd willen worden door de overheid. Wij willen proberen een bepaald systeem te creëren, waarbij met name de Inheemse en Marron gemeenschappen de ruimte hebben om informatie te krijgen wanneer het gaat om bepaalde activiteiten in hun gebieden. Want ze moeten die informatie eerst hebben voordat ze betrokken kunnen worden of een goedkeuring/toezegging kunnen geven aan een bepaalde activiteit. Bij deze activiteit willen we nauwe samenwerking met zowel RO als ROGB.

Mw. K. Tajib, Ministerie van ROGB

Aanvullende vraag: Is het in de vorm van krutu's?

Antwoord: Dhr. C. Nelom: Ja, het is in de vorm van een krutu, want de FPIC protocollen moeten ook per stam worden geformuleerd. Met alle stammen gaan we aparte protocollen moeten vastleggen vandaar dat u ook bij met name 1c ziet het ondersteunen van inheemse en Marron volkeren. We zijn al gesprekken gestart met zowel de Vereniging Inheemse Dorpshoofden in Suriname (VIDS), Wayana's, Trio's, Caraïben, Arowakken (de inheemse communities) met betrekking tot deze ondersteuning.

Dhr. A. Arupa, REDD+ Assistent namens de Wayana's

Vraag: Hoe worden de inheemsen versterkt? Hoe moet ik dat zien. Wij waren niet aanwezig bij de meeting in december 2016.

Antwoord: Dhr. C. Nelom: De betrokkenheid van de inheemsen en de marrons waren bij een REDD+ Preparation plan niet meegenomen. Dit plan is daarom ook afgekeurd. Bij het huidige plan zijn de inheemsen en marrons wel betrokken en het plan is reeds besproken in Washington. Bij de inheemsen wordt de VIDS zeker betrokken en alle andere groepen. Andere groepen Trios, Wayana's willen ook betrokken worden. Bij de marrongroepen wordt KAMPOS betrokken, waarin alle 6 marronstammen zijn vertegenwoordigd. De besprekingen gaan daarom ook makkelijker. Na deze meeting en de goedkeuring van het jaarplan worden er aparte gesprekken met deze groepen gevoerd.

Reactie Dhr. A. Arupa

Blij te horen. Groepen uit Palumeu en Kwamalasemutu ook meenemen in de gesprekken voor de nationale strategie. De inheemse groepen in het Zuiden vragen om een andere benadering. Erg belangrijk: Kampos, VIDS, Trios, Wayana's, Arowakken en de Caraïben.

Reactie mw. A. Khoenkhoen, UNDP

De opmerkingen over de bestedingen worden meegenomen conform the objective die worden aangegeven.

Reactie *dhr. C. Nelom*

Alle opmerkingen en reacties worden in acht genomen. Het geld wordt zoals begroot, uitgegeven.

Mw. A. Khoenkhoen, UNDP

Vraag: Bij de realisatiecijfers, zijn dit reeds commitments; bedragen in oranje of worden de bedragen zeker uitgegeven in 2017?

Antwoord: *Dhr. A. Pershad:* De bedragen die zijn weergegeven zijn bedragen waarvan wij weten dat ze zondermeer zullen worden uitgegeven. Ze liggen op de planning van dit jaar en alle voorbereidingen zijn reeds getroffen. Zeker als er wordt gekeken naar pilaar 2 de studies die reeds zijn gestart en anderen die worden afgerond. De verwachting is dat de tribale volkeren en de inheemsen tot consensus zullen komen. Vandaar dat wij het ook bewust niet committed hebben genoemd, maar een wijze van besteding.

Mw. J. Tokoe – Aloema, REDD+ Assistent namens de Caraïben

Vraag: Het budget voor de inheemsen en de marrons. We weten dat de VIDS een aandeel heeft. Gaat het geld naar de VIDS of de gemeenschappen? Worden REDD+ Assistenten ook betrokken, als VIDS ook budget krijgt?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Volgens onze benadering, NIMOS/REDD+ PMU en de UNDP, moet iedereen worden betrokken bij de besprekingen. Het is belangrijk voor alle partijen.

Mw. K. Tajib, Ministerie van ROGB

Vraag: Wat wordt bedoeld met 3d. Juridische wijzigingen zijn volledig gepland en worden geleidelijk geïmplementeerd? Om welke wijzigingen gaat het en is het niet te ambitieus?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Als blijkt dat er bij het uitvoeren van de studies blijkt dat bijv. de boswet aangepast moet worden, het geen dat is geconstateerd goed op te vangen is dat het budget. Dus om de nodige voorstellen te doen om te komen tot aanpassing. De juridische ondersteuning heeft tijd nodig. Naar aanleiding van de studies kan er een overloop plaatsvinden van het budget voor 2017 naar het budget van 2018.

Goedkeuring planning & begroting AWP 2017 – 2018

De planning inclusief de activiteiten en de begroting voor 2017-2018 worden door alle aanwezigen goed bevonden. Niemand heeft tegen gestemd. Er staan nog 2 PMU meetings op de planning van REDD+. Zie bijlage voor de goedgekeurde AWP2017-2018.

PRESENTATIE DDFDB+⁸ RESULTATEN EN GEOPORTAAL – Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)

Mw. Priscilla Miranda van SBB verzorgt een presentatie over de resultaten.

Mijlpalen 2016:

- NFMS roadmap
- Activity data – 3rd party review deforestation maps
- Emission Factors – best possible carbon stock estimation
- Deforestation map 2014-2015
- DDFDB+ study
- FREL/FRL
- National Forest Inventory (NFI) proposal
- NFMS Database & Geoportal

Achtergrondstudie voor REDD+ in Suriname:

Is een analyse van meerdere perspectieven van de oorzaken van ontbossing, bosdegradatie en barrières voor REDD+ activiteiten.

De geoportaal wordt gepresenteerd, deze is officieel gelanched op 28 December 2016, en is publiek toegankelijk voor een ieder. En SBB is continue bezig om na te gaan met andere instituten om meer data te combineren in deze geoportaal.

⁸ Multi perspective analysis of drivers of deforestation, forest degradation and barriers to REDD+ activities (vertaald: Multi perspectieve analyse van de oorzaken van ontbossing, bos degradatie en de uitdagingen voor REDD+ activiteiten)

PRESENTATIE REDD+ WEBSITE EN LOGO door dhr. A. Pershad

De awareness / communicatie voor het REDD+ project wordt aangescherpt. Het nieuwe logo is gepresenteerd en goed bevonden. De launch van de website zal plaatsvinden op 31 januari 2017. Op dezelfde datum zal de eerste nieuwsbrief voor 2017 worden gepubliceerd. Er is een promotiefilm vertoond waarop men feedback kon geven.

Het nieuwe logo

WAT TER TAFEL KOMT

Om 13.18 uur is het formele gedeelte van de board meeting afgesloten. Er worden aanvullende vragen gesteld ter verduidelijking.

Dhr. J. Pinas, World Wildlife Fund, namens de NGO sector in de Major Groups Collective

Vraag: Is er capaciteit en hoe wordt deze aangevuld? Is er ook lokaal personeel dat wordt ingezet?

Antwoord: *Dhr. C. Nelom:* Aan de hand van een Terms of Reference zullen een combinatie van internationaal en nationaal personeel worden ingezet voor de implementatie. Er gaat geld naar de studies en het werken met gemeenschappen. Voor de studies is er voldoende capaciteit: Food and Agricultural Organization (FAO), Centro Agronómico Tropical de Investigación y Enseñanza (CATIE)⁹ uit Costa Rica en er wordt gebruik gemaakt van de deskundigheid van SBB. Veel hangt af van een goede communicatie. Hetgeen dat is vastgelegd, kan alleen slagen door goede communicatie. Dit proces moet vroeg starten.

Dhr. J. Pinas, World Wildlife Fund, namens de NGO sector in de Major Groups Collective

Vraag: Op welke termijn willen jullie de project administrator in place hebben?

Antwoord: Silvia Karwofodi doet veel van het werk. Er wordt gekeken of de huidige functie kan worden gecombineerd met die van de project administrator. De deadline voor het invullen van deze functie is eind maart, maar naar alle waarschijnlijkheid is deze functie voor die datum 'in place'.

Opmerking *dhr. A. Armstrong, UNDP:*

- Felicitaties aan het volledige team dat de afgelopen periode hard heeft gewerkt: PMU, NIMOS, SBB
- REDD+ verliep stroef maar door de inzet van het hele team is het project weer op de rails

⁹ vertaald: Centrum voor Tropische Agronomische Onderzoeken en educatie

- REDD+ is het grootste project van de UNDP in Suriname. Normaal gesproken heeft een 'country representative' niet zoveel te maken met de implementatie van projecten op dit niveau, maar REDD+ is erg belangrijk voor de UNDP.
- Het verzoek om het REDD+ programma te verlengen van juni 2017 – juni 2018 is op tijd ingediend en ook zal in behandeling worden genomen.
- Er moet management informatie worden verstrekt bij de mid term review. Deze informatie is belangrijk voor de verlenging van het REDD+ programma.
- Voor het werkplan 2017/2018 is er een 'short funding gap' van ~USD 700.000. De UNDP zal ook hiernaar kijken en de mogelijkheden bekijken om deze 'gap' te overbruggen.
- Als reactie op de vraag van het Planbureau: REDD+ is een kans, een next step voor het ontwikkelingsproces:
 - Een goed voorbeeld is Ecuador, waar men in staat is geweest de 'carbon storage' inzichtelijk te maken. De potentie voor Suriname is dus erg groot. De link van het project met de beleidsmakers is daarom cruciaal. Er moeten besluiten worden genomen, die ervoor kunnen zorgen dat Suriname kan profiteren van de voordelen van dit project.
- UNDP kijkt ernaar uit om samen te werken en het REDD+ project moet een essentieel onderdeel zijn van het gehele planningsproces in Suriname. Inheemsen en tribale volkeren hebben ook een enorme invloed op dit proces. Er zal nauw worden samengewerkt met NIMOS om dit te garanderen. Elk onderdeel van het project heeft zijn eigen zwaktes, maar de UNDP committeert zich aan de betrokkenheid van de inheemsen en de tribale volkeren om hun wensen waar te maken

Mw. J. Tokoe- Aloema, REDD+ Assistant namens de Caraïben

Opmerking: Het is belangrijk dat niet alleen voor organisaties maar ook voor individuen er duurzame ontwikkeling komt in de gebieden. Kleine projecten moeten worden geïdentificeerd om de mensen van de gebieden te helpen. Bijvoorbeeld: Het cashew project. De mensen willen hulp met de productie van cashewnoten, dat richting Frans-Guyana gaat. Deze kleine projecten versterken de economie. Er wordt een verzoek gedaan voor de trainingen, maar ook de tools/ instrumenten die er nodig zijn voor het verwerkingsproces zoals productie en de consumptie.

Reactie dhr. C. Nelom:

In het voorgesprek is hier ook uitvoerig over gesproken. In het kader van de IEO studie is er gevraagd om dit onderdeel mee te nemen in de studie, want uw voorbeeld over de cashew noten is een element van hoe wij duurzaam het bos kunnen gebruiken. Ten aanzien hiervan kan men dus zeker een uitnodiging tegemoet zien.

Opmerking: Dhr. R. Somopawiro, cht (SBB)

Iedereen die heeft meegewerkt voor het behalen van de geboekte resultaten wordt bedankt. Het verzoek wordt gedaan om op dezelfde wijze te participeren en zich in te zetten voor de komende periode. Wat er is opgebouwd, moet planmatig worden behouden. SBB is blij met alle samenwerkingen en partnerschappen.

INVULLING ENQUETE

De aanwezigen wordt gevraagd, het feedback formulier in te vullen voor het verder verbeteren van de meetings.

SLUITING

Dhr. C. Nelom bedankt alle aanwezigen voor hun participatie. 'Er is veel te doen'. De komende tijd gaan wij hier invulling aan geven. De ondersteuning van de Ministeries is erg belangrijk en er wordt een verzoek gedaan voor de bijdrage van de overheid. De observers / stakeholders worden bedankt voor hun aanwezigheid. Alle collega's van UNDP, REDD+ assistenten, REDD+ medewerkers, de tolken, de sound technici en de notulist worden bedankt. De meeting wordt om 13.45 uur afgesloten.